

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dnia 28.05.2002r.

RKT-561-s/04/00/AW/SB

Decyzja Nr RKT-13/2002

- I. Na podstawie art. 78 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz.1319 ze zm. Dz.U. z 2001r. Nr 110, poz. 1189; Nr 154, poz. 1800) po rozpatrzeniu odwołania „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22.03.2002r. nr RKT-06/2002 wydanej w sprawie wszczętej na wniosek Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej, ul. Leszczyńska 13, i Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” w Bielsku-Białej, ul. Osuchowskiego 4, przeciwko „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej, ul. 1 Maja 23 w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uchyla się** w całości zaskarżoną decyzję od punktu I do IV.

- II. Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w związku z art. 19 k.p.a. oraz art. 80 i art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz.1319 ze zm. Dz.U. z 2001r. Nr 110, poz. 1189; Nr 154, poz. 1800) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **umarza się** w całości postępowanie administracyjne prowadzone pod sygnaturą RKT-561-s/04/00/AW/SB wszczęte na wniosek Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej, ul. Leszczyńska 13, i Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” w Bielsku-Białej, ul. Osuchowskiego 4, przeciwko „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej, ul. 1 Maja 23, w sprawie naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy poprzez bezpośrednie narzucanie przez „AQUA” S.A. nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych, ze względu na utratę właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do orzekania w sprawach cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 07.06.2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747).

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) wpłynęły wnioski: Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej (zwaney dalej ŚSM) i Spółdzielni Mieszkaniowej „STRZECHA” w Bielsku-Białej (zwaney dalej SM „STRZECHA”) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko „AQUA” S.A. (zwaney dalej Spółka).

ŚSM postawiła Spółce zarzut narzucania nadmiernie wygórowanych opłat za odprowadzanie ścieków. SM „STRZECHA” zarzuciła Spółce narzucanie nadmiernie wygórowanych cen zarówno za dostawy wody, jak i za odprowadzanie ścieków. W ocenie Wnioskodawców działania Spółki naruszają art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prowadzone przeciwko Spółce postępowanie antymonopolowe zakończone zostało wydaniem w dniu 22.03.2002r. decyzji nr RKT-06/2002, w której w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- w punkcie I uznano, że działania Spółki stanowią praktykę ograniczającą konkurencję i nakazano zaniechanie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za odprowadzanie ścieków z gospodarstw domowych,
- w punkcie II uznano, że działania Spółki stanowią praktykę ograniczającą konkurencję i nakazano zaniechanie stosowania praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie narzucanie nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody do gospodarstw domowych,
- w punkcie III nałożono na Spółkę karę pieniężną płatną do Budżetu Państwa w wysokości 105.657 PLN (słownie złotych: sto pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt siedem) co odpowiada równowartości 30.000 euro,
- w punkcie IV postanowieniem rozstrzygnięto o kosztach postępowania i nakazano Spółce uiszczenie na rzecz SM „STRZECHA” tytułem zwrotu kosztów postępowania kwoty: 154,16 PLN (słownie złotych: sto pięćdziesiąt cztery 16/100) oraz uiszczenie na rzecz ŚSM tytułem zwrotu kosztów postępowania kwoty: 503 PLN (słownie złotych: pięćset trzy).

Od decyzji nr RKT-06/2002 z dnia 22.03.2002r. odwołanie wniosła Spółka zaskarżając ją w całości. W odwołaniu Spółka zarzuciła zaskarżonej decyzji m.in. w punkcie 11 odwołania nieuwzględnienie przy jej wydawaniu przepisów ustawy z dnia 07.06.2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747), która weszła w życie w dniu 14.01.2002r., i wynikających z niej dla Spółki obowiązków. Spółka podniosła, że półroczne *vacatio legis* od dnia 13.07.2001r. (daty opublikowania ustawy) było czasem przygotowania się na obowiązywanie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zdaniem Spółki, chociaż nie wydano jeszcze wszystkich rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, to jednak przy rozstrzygnięciu o cenach stosowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne należy uwzględnić przewidziane w ustawie mechanizmy działania na tym regulowanym rynku, w szczególności dotyczące kształtowania cen. Spółka uzasadniając swe stanowisko powołała art. 20 ust. 2 w/w ustawy, w świetle którego przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne grupy taryfowe oraz ustawową definicję niezbędnych przychodów. Według Spółki uznanie stosowanych przez nią cen za nadmiernie wygórowane wydaje się pozostawać w sprzeczności z mechanizmami kształtowania cen usług wodociągowo-kanalizacyjnych akceptowanych przez ustawodawcę w świetle nowych uregulowań prawnych. Z odwołania wynika, że przyjęcie w kalkulacjach cen wprowadzanych w ciągu 2001r. określonych pozycji kosztowych miało na celu dostosowanie się do nowych przepisów.

Po ponownym przeanalizowaniu materiału zgromadzonego w sprawie i przytoczonego powyżej zarzutu odwołania Spółki w świetle przepisów ustawy z dnia 07.06.2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków Organ Antymonopolowy ustalił i zważył co następuje.

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków obowiązuje od dnia 14.01.2002r. Od dnia 08.04.2002r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.03.2002r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257).

Zgodnie z art. 16 ust. 1 w/w ustawy na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków jest wymagane uzyskanie zezwolenia wydawanego przez zarząd gminy w drodze decyzji. W myśl art. 20 ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę cen i opłat za usługi wodociągowo-kanalizacyjne na 1 rok. Taryfy na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, zaś zarząd gminy zgodnie z art. 24 ust. 5 sprawdza, czy taryfy zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy i weryfikuje koszty pod względem celowości ich ponoszenia. Ponadto rada gminy w oparciu o art. 19 ustawy po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na obszarze gminy.

Tryb wprowadzania w życie nowych przepisów reguluje rozdział 7 ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 1 w/w ustawy w terminie 6 miesięcy od jej wejścia w życie (tj. do dnia 14.07.2002 roku) przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są obowiązane wystąpić z wnioskiem do zarządu gminy o wydanie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 16 ust. 1. W myśl art. 32 ust. 2 w terminie roku od dnia wejścia w życie w/w ustawy zarząd gminy obowiązany jest do wydania decyzji w sprawie w/w zezwolenia, która zgodnie z art. 18 pkt 5 musi określać warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zgodnie z art. 32 ust. 3 w związku z art. 19 ust. 1 - rada danej gminy uchwali po raz pierwszy dla przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, starającego się o zezwolenie zarządu gminy w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie w/w ustawy, tj. do dnia 14.10.2002r.

Szczegółowe kryteria ustalania niezbędnych przychodów, alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców i kryteria różnicowania cen i stawek opłat określa rozporządzenie w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 w/w ustawy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i, jak to wynika z przytoczonych powyżej przepisów, to właśnie organom gminy ustawodawca, określając mechanizmy kształtowania cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, powierzył kompetencje do dokonywania oceny, czy przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne opracowując taryfę zastosowały się do obowiązujących przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy. W myśl art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zatwierdzanie cen i opłat zamieszczonych w taryfach przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także ocena kalkulacji kosztów w oparciu o które zostały sporządzone taryfy należy, w świetle w/w ustawy, do organów gminy.

Z przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wynika zatem, że Organ Antymonopolowy utracił kompetencje do orzekania w sprawie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli Prezes Urzędu uzna odwołanie za słuszne, może – nie przysyłając akt sądowi – uchylić albo zmienić swoją decyzję w całości lub w części, o czym bezzwłocznie powiadamia stronę, przysyłając jej nową decyzję, od której stronie przysługuje odwołanie.

Intencją powołanego wyżej przepisu jest możliwość dokonania przez Organ Antymonopolowy samokontroli swej poprzednio wydanej decyzji, bez angażowania sądu. O takiej intencji ustawodawcy świadczy w szczególności wyraźny zapis powołanego wyżej przepisu, w świetle którego Organ Antymonopolowy nie przekazuje akt sądowi, jeżeli uznając odwołane za słuszne, uchyla albo zmienia swoją decyzję w całości lub w części. Stanowisko takie podziela Sąd Antymonopolowy (postanowienie z dnia 17.01.2000r. sygn. akt XVII Ama 99/99).

Organ Antymonopolowy dokonując samokontroli decyzji nr RKT-06/2002, analizując zarzut odwołania dotyczący nie uwzględnienia przy jej wydawaniu przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zważył, iż ustawa ta została opublikowana i następnie weszła w życie w toku postępowania antymonopolowego określając mechanizmy kształtowania cen i przyznając gminie kompetencje regulatora na gminnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Zgodnie z art. 19 k.p.a. organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. Na każdym etapie postępowania może zdarzyć się, iż na skutek zmiany przepisów organ utraci kompetencje do rozpatrywania określonego rodzaju spraw. W okolicznościach sprawy wejście w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oznacza, że Organ Antymonopolowy nie jest już właściwy do wydania decyzji dotyczącej wysokości cen stosowanych przez Spółkę. Utracił bowiem te kompetencje na rzecz organów gminy.

Jak to wykazano powyżej Organ Antymonopolowy utracił kompetencje do orzekania w sprawie, tym samym nie jest kompetentny do nakładania kary w oparciu o art. 101 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Utrata przez Organ Antymonopolowy kompetencji do rozstrzygania w decyzji administracyjnej o stosowaniu przez Spółkę praktyk ograniczających konkurencję wiąże się również z utratą przez Organ Antymonopolowy kompetencji do rozstrzygania w sprawie kosztów postępowania antymonopolowego.

Mając powyższe na uwadze, zarzut Spółki o nieuwzględnieniu przez Prezesa Urzędu przy wydawaniu zaskarżonej decyzji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków należało uznać za słuszny i na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uchylić decyzję nr RKT-06/2002 w całości.

Stąd orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

W toku postępowania antymonopolowego prowadzonego na wniosek ŚSM i SM „STRZECHA” weszły w życie przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wejście w życie wspomnianych przepisów określiło zasady ustalania właściwej wysokości cen zawartych w taryfach zatwierdzonych przez radę gminy, która tym samym uzyskała wyłączne kompetencje do kształtowania poziomu cen na swoim obszarze. Organ Antymonopolowy orzekając o nakazie zaniechania stosowania praktyk ograniczających konkurencję zobowiązany jest ocenić sytuację z uwzględnieniem aktów prawnych obowiązujących w chwili wydania rozstrzygnięcia. Jakkolwiek w dacie wszczęcia postępowania antymonopolowego przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jeszcze nie obowiązywały, to, zauważyć należy, że zostały opublikowane i weszły w życie w toku tego postępowania. W tych okolicznościach orzekanie przez Organ Antymonopolowy w sprawie wysokości cen za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków pobieranych przez Spółkę doprowadziłoby do naruszenia ustawowych kompetencji organów gminy. W obowiązującym porządku prawnym, zgodnie z

art. 19 k.p.a., każdy organ administracji publicznej zobowiązany jest z urzędu do przestrzegania swojej właściwości, w każdym stadium postępowania, gdyż może ona ulegać zmianom. Utrata przez Organ Antymonopolowy kompetencji do oceniania cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oznacza, iż prowadzenie postępowania antymonopolowego z wniosku Spółdzielni przeciwko Spółce stało się bezprzedmiotowe.

Jak wyżej wykazano od dnia wejścia w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. od dnia 14.01.2002r., Organ Antymonopolowy nie jest właściwy do oceny wysokości cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków pod kątem, czy nie są to ceny naruszające zapis art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Organ Antymonopolowy utracił kompetencje do rozstrzygania wszelkich kwestii wпадkowych w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym pod takimi zarzutami.

Zgodnie z art. 105 §1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków rada gminy uzyskała status i kompetencje regulatora na gminnym rynku wodno-kanalizacyjnym. Tym samym na skutek utraty przez Organ Antymonopolowy kompetencji do oceny wysokości cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków pobieranych przez Spółkę pod kątem, czy nie są to ceny monopolowe prowadzenie postępowania antymonopolowego w sprawie z wniosku ŚSM i SM „STRZECHA” przeciwko Spółce stało się bezprzedmiotowe i należało je umorzyć w całości.

W tej sytuacji orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów od niniejszej decyzji przysługuje stronom prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral